

Posudek oponenta na bakalářskou práci Alexandera Nashe *Solární božstva starého Předního východu*

Alexander Nash si pro svou bakalářskou práci vybral velmi zajímavé a badatelsky stále nosné téma porovnání božstev se slunečními aspekty v různých oblastech Předního východu v historicky a civilizačně si blízkých, byť ne shodných obdobích. Právě kvůli dobře zvolenému tématu je škoda, že se autor při jejím sepsání nevyvaroval různým formálním, ale také obsahovým nedostatkům, které jeho kvalitu jeho bakalářské práce velmi snižují. Ve svém posudku se zaměřím právě na ně, přestože si práce Alexandra Nasha nezaslouží pouze kritiku a ukazují zájem a možný badatelský potenciál autora do budoucna.

Po formální stránce lze práci Alexandra Nasha vytknout nejednoznačné členění kapitol do tematických sekcí. Autor tak jen málo využívá možnosti použít pro všechny kapitoly (tj. jednotlivá božstva) shodnou strukturu. Místo toho volně přechází z jednoho tématu k druhému a pak se opět vrací. Na celkovém vyznění práce to mnoho nemění, ale úlohu čtenáře to nijak nezlehčuje. Naopak se může lehce stát, že i pozorný čtenář přehlédne některé důležité informace. Základní vadou formálního rozdělení práce však je samotné seskupení kapitol. Autor totiž jednotlivé předovýchodní bohy řadí nikoli regionálně nebo chronologicky, ale podle abecedy, čímž sobě i čtenáři velmi znesnadňuje práci. Jsem přesvědčen, že právě tato zdánlivě triviální formální chyba nejvíce ovlivnila celkové vyznění práce, neboť autorovy neumožnila nahlédnout všechna božstva dostatečně synopticky a porovnat různé přístupy k solárním božstvům v jednotlivých kulturně-náboženských oblastech Předního východu.

K formálním chybám lze připočítat také některé stylisticky kostrbaté fráze nebo naopak zjednodušené podání vedoucí k nepřesnostem. Přesto, že například Achnaton byl manželem královny Nefertiti (nikoli Nefertity!), ale rozhodně jej tato skutečnost nedefinuje jako historickou osobnost, což by z některých formulací překládané bakalářské práce mohlo vyplývat. Hlubšího rozpracování by si také zasloužila symbolika Mithrova spásného údělu a činu. Autor bakalářské práce se spokojuje s tvrzením, že Mithra zabil býka, aby spasil svět, ale bližší vysvětlení a ani uvedení do této problematiky neposkytuje. V podobných případech (např. kapitoly Hor a Hathor), bohužel, neodkazuje ani na zdroje svých tvrzení, ani na literaturu skýtající doplňující informace. Autor navíc opomíjí židovství ve výčtu monoteistických náboženství působících v Egyptě pozdní starověku či raného středověku.

V případě rozboru slunečních aspektů Boha v židovství a v rámci biblistiky se autor dopouští nejvíce nepřesností. Nemá například žádný důvod používat anglické formy při přepisu tzv. tetragramu (YHWH), nebo dokonce v zápisu jména Yahweh. V jedné z pasáží navíc Hospodina přímo označuje za (židovské) solární božstvo. Je sice pravdou, že Hospodin je ve Starém zákoně popisován jako Bůh s některými slunečními rysy a aspekty božské moci, to z něho však ještě nečiní sluneční božstvo, podobně jako z Ježíše Krista, jehož kult a křesťanská liturgie jsou také spojeny s četnými odkazy na solární symboliku. Kapitola věnovaná Hospodinu, která mohla představovat jeden z vrcholů práce, je bohužel nejslabší.

Kromě výše zmíněných formálních či obsahových nedotažeností musím, bohužel, poukázat také na některé obecné badatelské nešvary, které se objevují nejen v bakalářské práci Alexandra Nasha, ale také jiných studentských akademických dílech. Jedná se především o to, že autor práce používá pouze dva až tři základní zdroje pro jednu náboženskou oblast, a tím se vystavuje nebezpečí zjednodušení a zkreslení informací. Některé pasáže si o doplnění citací, odkazů a informací vysloveně říkají, například chybí odkazy na již klasickou knihu *Lékařství starých*

Egyptianů (Vachala-Vymazalová-Strouhal, Praha 2010) při zmínkách významu bohyně Hathory při porodu nebo na články věnované přímo slunečním božstvům ve starém Egyptě z časopisu Pražské egyptologické studie XI/2013 a XII/2014. Navíc při uvádění obecných myšlenek nebo názorů na danou problematiku zásadně necituje informační zdroj, ať už se jedná o knihu, článek nebo i osobní komunikaci. Čtenář tak může nabývat dojmu, že autor buď vše pokládá za natolik triviální, nebo obecně známé, že necítí nutnost citovat autora myšlenky/názoru/teorie, nebo že vše je jeho vlastním myšlenkovým dílem.

Vrcholem komparativní badatelské nebo studentské práce by měl být závěr, v němž by byly všechny shody a rozdíly jednotlivých popisovaných fenoménů postaveny vedle sebe a zhodnoceny. Závěr bakalářské práce Alexandra Nashe je však pouze velmi krátkým a velmi stručným zopakováním obecných skutečností, které již byly stručně přiblíženy jinde v textu.

Jak jsem již naznačil na samém začátku posudku, myslím si, že přes všechny chyby, jichž se autor dopustil, a silné výtky, které jsem k jeho práci dosud předložil, bakalářská práce Alexandra Nashe splňuje základní kritérium pro práci tohoto stupně, a proto ji doporučuji k obhajobě. Hodnotím ji však jako **d o b r o u** a věřím, že si autor z tohoto posudku vezme ponaučení pro svou další studentskou akademickou práci.

Jiří Janák